

## İŞİTME KAYIPLI ÇOCUKLARDA ERKEN TANI VE ERKEN MÜDAHELENİN ÖNEMİ



### **Doç. Dr. A. Sanem ŞAHLI**

Odyoloji ve Konuşma Bozuklukları Uzmanı

Eğitim Odyolojisi Uzmanı

Hacettepe Üniversitesi

İşitme-Konuşma Eğitim Ünitesi Sorumlusu

Erken çocukluk dönemi, gelişimde kritik dönemlerden biridir. Bu dönemde çocuğun gelişiminin değerlendirilmesi, tüm gelişim alanlarının en üst düzeyde desteklenebilmesi ve olası sorunların erken dönemde tespit edilip, gerekli müdahalelerin erken dönemde yapılabilmesi bakımından son derece önemlidir. Erken Tanı ve Erken Müdahale Programları, çocukların 1 aylık olana kadar işitme taramasının, 3 aylık olana kadar ileri odyolojik değerlendirmenin ve 6 aylık olana kadar erken müdahalenin yapılmasını gerektiğini belirtmektedir. 1-3-6 olarak bilinen bu kural, işitme kayıplı çocukların erken tanı ve erken müdahalenin olumlu etkilerinden yararlanabilmeleri bakımından son derece önemlidir. 1-3-6 kuralının temel hedefi, daha geç tanılanan akranlarına göre, işitme kayıplı çocukların yaşına uygun konuşma-dil gelişimlerinin sağlanmasıdır. Erken çocukluk dönemindeki sensörinöral işitme kayıplarının olumsuz etkileri yenidoğan işitme taramaları ile en aza indirilebilmektedir. Araştırmalar, 6 aydan sonra tanılanan işitme kayıplı bebeklerde dil-konuşma gelişiminde gecikme görüldüğü, çünkü bu dönemin beyin gelişimi (nöral plastisite) ve işitsel algı gelişimi için kritik bir dönem olduğu vurgulamaktadır. Çalışmamızda, işitme kaybının tanı yaşı geciktikçe gelişim alanlarındaki 'gecikme' oranının arttığı, 6 aydan önce tanılanan işitme kayıplı çocukların, 6-12 ay ve 12-18 ay arasında tanılananlara göre, kişisel-sosyal, dil, ince ve kaba motor alan becerilerinin daha yüksek oranda 'normal' olduğu görülmüştür.

Bununla birlikte, 3-6 ay arasında cihazlandırılan ve 6 aydan önce işitsel-sözel eğitime başlayan işitme kayıplı çocukların büyük bir kısmı kişisel-sosyal, dil, ince ve kaba motor alanlarında normal gelişim göstermekle birlikte, cihazlandırma ve işitsel-sözel eğitime başlama yaşı geciktikçe, gelişim alanlarındaki 'gecikme' oranının arttığı görülmüştür

**Sonuç olarak,** çocukluk dönemindeki işitme kayıpları, erken dönemde tanılanmadığında ve erken müdahale edilmediğinde, başta dil ve konuşma gecikmesi olmak üzere, bilişsel, sosyal

ve duygusal problemler bakımından yüksek risk taşır. İşitme kayıplı çocuklar, 6 aydan önce tanılanıp, erken müdahale hizmetlerinden (cihazlandırma ve işitsel-sözel eğitim) yararlandıklarında normal işiten akranlarına benzer gelişim göstermektedir. Tanı ve müdahale yaşının gecikmesi, çocuğun tüm gelişim alanlarını (dil-konuşma, sosyal, duygusal, bilişsel vb.), olumsuz yönde etkilerken, erken tanı, erken cihazlandırma ve erken işitsel-sözel eğitim, çocuğun gelişimini olumlu yönde etkiler. Bu bilgiler ışığında, özellikle Odyoloji alanında hizmet veren sağlık profesyonellerinin (Odyometrist, Odyolog, Odyoloji Uzmanı vb.) alanlarında gerekli bilgi ve beceri donanımına sahip olmalarının yanında, ailelerin doğru bilgilendirme ve yönlendirme ile danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden yararlanmaları son derece önemlidir.

**Kaynak:** Sahli, Ayse Sanem (2019) Developments of children with hearing loss according to the age of diagnosis, amplification, and training in the early childhood period, European Archives of Oto-Rhino-Laryngology volume 276, pages 2457–2463.